

Nr 508

Av herr **Persson, Helmer**, och herr **Öhman**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utformningen av det särskilda stödet åt det mindre jordbruket.

Kungl. Maj:ts proposition angående utformningen av det särskilda stödet åt det mindre jordbruket bygger i huvudsak på det betänkande, som 1955 års utredning om småbruksstöd avgav i februari månad 1958. Sålunda föreslår departementschefen i likhet med nämnda utredning, att producentbidraget ersättes med ett arealtillägg samt att det nuvarande leveranstillägget på mjölk bibehålles liksom det extra mjölkpristillägget i norra Sverige. Däremot anser sig departementschefen inte kunna biträda småbruksutredningens förslag om ytterligare en ny bidragsform, nämligen det s. k. kalvbidraget.

De förslag till småbruksstöd, som utredningen lämnat i sitt betänkande, beräknas totalt komma att kosta 147 miljoner kronor årligen. Departementschefen prutar ned denna summa med sammanlagt 33 miljoner kronor, dels genom att inte acceptera införandet av kalvbidrag till en beräknad kostnad av 14 miljoner kronor årligen, dels genom att föreslå en ändrad bidragsskala för såväl arealtillägget som leveranstillägget för mjölk. Däremot föreslår departementschefen, att det extra mjölkpristillägget till norra Sverige uppskrives med ungefär 20 procent i stället för med 15 procent som utredningen föreslagit.

Enligt vår mening är det angeläget att utformningen av det särskilda stödet till det mindre jordbruket blir av den arten att det i görligaste mån kan eliminera den inkomstklyfta, som uppenbarligen finns mellan de mindre jordbrukarna och exempelvis industriarbetarna i de lägre dyrortsgrupperna. Det nya jordbruksavtalet, som skall träda i kraft den 1 september innevarande år, är dessutom så konstruerat, att det inte kommer att tillföra det mindre jordbruket några ökade inkomster. Däremot kommer systemet med höga införselavgifter på bl. a. kraftfoder och fodersäd att betydligt höja det animalieproducerande småbrukets omkostnader eller också tvinga fram en minskad produktion.

Enligt det nya jordbruksavtalet skall prisskyddet till en del minska den inkomstklyfta, som anses föreligga den 1 september 1959. I övrigt skall jordbrukarna, genom att få tillgodoräkna sig rationaliseringsvinsterna, erhalla möjlighet att successivt inhämta inkomsteftersläpningen. Men redan nu står det klart, att prisskyddet inte kommer att höja de mindre jordbrukarnas inkomster utan att motsatsen torde komma att inträffa. Att genom

ökad rationalisering höja det mindre jordbrukets inkomster möter väldiga svårigheter. Men däremot kommer säkert de stora jordbrukarna att genom effektivare produktion kunna i ännu större utsträckning öka sina inkomster.

Majoriteten av landets jordbrukare har klart deklarerat sitt missnöje med det nya prisavtalet, som ånyo ställer de mindre jordbrukarna i strykklass. Situationen efter 1965 blir givetvis svårare för det mindre jordbruket, ty då skall utgångsläget för prissättningen av jordbrukets produkter bli jordbruk på slättbygderna med en areal av 20—30 hektar.

Det är på sin plats att bl. a. fästa uppmärksamheten vid det ovan anförda när det gäller utformningen av det särskilda stödet till de mindre jordbrukarna. Vi kan inte godkänna en sådan statlig jordbrukspolitik, som verkar dithän att flertalet av de mindre jordbrukarna tvingas att lämna sin näring. Jordbrukets yttre rationalisering, skapandet av större brukningsenheter, får inte ske genom tillämpandet av en utsvältningpolitik. Löntagarna kan inte heller ha något intresse av, tvärtom, att hundratusen jordbrukare inom ett årtionde tvingas att ställa sig i de redan stora arbetslöshetsköer vi har i vårt land.

Framför allt i nuvarande situation finner vi det nödvärdigt att genom ett riktigt avvägt statligt stöd hindra den katastrof som hotar de mindre jordbrukarna. I stort sett kan vi acceptera den form för det särskilda stödet till det mindre jordbruket, som departementschefen föreslår. Men vi finner inte de föreslagna åtgärderna tillräckliga och i överensstämmelse med givna löften. Därför kommer vi att yrka på en betydande uppräknings av de belopp departementschefen föreslår i proposition nr 149.

Arealtillägg

Departementschefen föreslår att producentbidraget, med vissa angivna undantag, slopas och ersättes med ett arealtillägg. Vi har ingen erinran mot denna åtgärd och inte heller mot den skala för arealtillägg som departementschefen föreslår. Men vi kan inte anse det tillbörligt att maximibeloppet för utgående arealtillägg skall stanna vid en arealgräns av 7 hektar åker. Enligt vår mening bör därför högsta arealbidrag av 400 kronor utgå även till ägare av brukningsenheter upp till 10 hektar åker.

Med hänvisning härtill hemställer vi,

att arealtillägget måtte utgå med följande belopp:

2,1— 3,0 hektar	—	200 kronor	
3,1— 4,0	„	— 300	„
4,1— 5,0	„	— 400	„
5,1— 6,0	„	— 400	„
6,1— 7,0	„	— 400	„
7,1— 8,0	„	— 400	„

8,1— 9,0 hektar — 400 kronor
 9,1—10,0 „ — 400 „

Småbruksutredningen har föreslagit att ett av villkoren för erhållande av arealtillägg skall vara att vederbörande jordbrukare inte har en förmögenhet överstigande 80 000 kronor. Departementschefen har föreslagit att förmögenhetsgränsen bör sänkas till 50 000 kronor. Med tanke på de senare årens väldiga uppskrivning av jordbrukarnas taxerade egendom finner vi det inte ändamålsenligt att underkänna det av utredningen ställda förslaget om högsta förmögenhetsgräns för att bekomma arealtillägg.

Med hänvisning härtill föreslår vi,

att högsta förmögenhetsgräns för erhållande av arealtillägg fastställs till 80 000 kronor.

Leveranstillägg för mjölk

Utredningen har föreslagit, att leveranstillägget för mjölk skall utgå med 5 öre per kilogram för leveranskvantiteter mellan 1 001 och 9 000 kilogram per år och sedan utgå med oförändrat 400 kronor per år för leveranskvantiteterna upp till 15 000 kilogram och därefter avtrappas med 4 öre per kilogram för överskjutande kvantitet.

Departementschefen har föreslagit att högsta leveranstillägg skall utgå vid årsleveranser av 12 000 kilogram mjölk, att tillägget minskas för överskjutande kvantitet med 4 öre per kilogram och att tillägg under 50 kronor inte bör utgå.

Vi anser att ovan refererade förslag inte är ägnade att tillföra det mindre jordbruket nödvändigt inkomsttillskott. Enligt vår mening är det angeläget att gränsen, när högsta leveranstillägg skall utgå, höjes åtskilligt.

Med hänvisning härtill yrkar vi,

att leveranstillägget utgår med 5 öre per kilogram för leveranskvantiteten 1 001—9 000 kilogram per år, därefter utgår med oförändrat 400 kronor per år för leveranskvantiteterna mellan 9 000 och 20 000 kilogram och för leveranser överstigande 20 000 kilogram minskas med 4 öre per kilogram.

Extra mjölkpristillägget till norra Sverige

Med hänvisning till de särskilda produktionsbetingelserna i norra Sverige har departementschefen hemställt, att det extra mjölkpristillägget bibehålles och att detsamma uppräknas med 20 procent. Men det finns anledning att fästa uppmärksamheten vid att den föreslagna höjningen av extra mjölkpristillägget inte motsvarar mer än den penningvärdeförsämring,

som ägt rum sedan 1952, då nuvarande storlek av extra mjölkpristillägg fastställdes. Framför allt det norrländska jordbruket befinner sig i en kritisk situation, vilket i allra högsta grad motiverar att det extra mjölkpristillägget uppräknas mera, än vad såväl utredning som departementschefen föreslagit.

Med hänvisning till detta hemställer vi,

att det extra mjölkpristillägget till norra Sverige uppskrives med 50 procent.

Aberopande vad vi sålunda anfört hemställer vi,

att riksdagen måtte besluta att
dels godkänna de i det föregående ställda förslagen angående utformningen av det särskilda stödet åt det mindre jordbruket,

dels å riksstaten för budgetåret 1959/60 under nionde huvudtiteln till Särskilt stöd åt det mindre jordbruket anvisa ett reservationsanslag av 145 000 000 kronor.

Stockholm den 5 maj 1959

Helmer Persson

Gunnar Öhman